

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Quid sit libertas à peccato in Scripturis celebrata, iuxta Recentiores, & Pelagianos, & Augustinum, secundùm terminum à quo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT SEXTVM

Quid sit libertas à peccato in Scripturis celebrata, juxta recentiores, & Pelagianos, & Augustinum, secundum terminum à quo.

Sed alia non minima hallucinatio est quae recentiores ab intelligenda & amplectenda illa libertate à peccato, tanquam propriè dicta arbitrij libertate, aversos detinet, quia sub illis vocabulis rem ab Augustini mente & arbitrij libertate valde remotam significari putant. Cum enim arbitrium à peccato liberum fieri vel à peccati servitute liberari audiunt, nihil aliud suspicari possunt, quam peccati duntaxat remissionem deletà culpà fieri. Quod quia perperam videtur facere ad veram arbitrij libertatem, hinc consequenter non sinitur intelligere, quo pacto illa libertas à servitute peccati, propriè dicta libertas dici queat.

Eodem prorsus modo intellexit olim, & ad solam peccati remissionem torsit istam libertatem à peccato Iulianus Pelagianorum. *Utpote pernicax, ut Scripturarum laqueos quibus eam asserbat Augustinus & veritatis effugeret. Nihil enim eas prorsus ab liberum arbitrium pertinere contendebat. Cum enim illa verba Christi: Si vos filius liberaverit, tunc vere liberus eritis, citasset Augustinus in libro suo de nuptijs & concupiscentia, & eis probasset arbitrium non esse liberum ea libertate, ex qua liberum arbitrium dicitur, nisi per gratiam liberetur, sic respondet ei Iulianus: Manifestum est Christum in illo loco ad captivam conscientiam (scilicet sub culpa) verba fecisse: quam liberam non esse probabat, sed obnoxiam ei ultioni, quae condemnat peccata libera voluntate commissa. Quam sententiam tu non intelligens, aut forte intelligens & huc natura sua repugnantem trahens in eo posuisti loco ubi à suis sermonibus (de libero arbitrio) tota sui proprietate discordat. Hoc est, nihil ea sententia ad liberum arbitrium, sed tantum ad peccati remissionem, vindictæ relaxationem pertinet. Et paulo post de eisdem*

Christi verbis adjicit: Hic ergo non arbitrij libertatem Dominus dicere liberandam, sed illa integra permanente convenit Iudaeos, ut accipientes indulgentiam liberentur à reatu suo, & eam quae apud Dominum maxima est, libertatem occupent, ut incipiant nihil debere criminibus. Et rursum idem Iulianus

h. 137. h. 15. Hic ergo ubi dixit Dominus, si vos filius liberaverit vere liberi eritis, promisit indulgentiam reus qui peccantes non arbitrij libertatem sed conscientiam iustitia perdididerunt. De alio vero Apostoli loco: Cum essetis servi peccati, liberi fuistis iustitia, tunc vero liberati à peccato &c. quem Augustinus potissimum urserat & urgere solet, ut probet gratiam asserre naturalem; non mysticam, veramque & propriè dictam arbitrij libertatem ad actus bonos, sic idem Iulianus: Sed

absit hoc (ut Apostolus senserit quod tu sentis) sensum intelligimus Apostoli, & elocutionum simpliciter prolatarum officio contenti sumus. Nihil aliud dixit Magister gentium, nisi liberi fuistis, id est, non servistis iustitia: liberati estis, peccatorum veniam suscepistis, manente arbitrij libertate per quam poterunt & ante peccatum & postea obedire iustitia. Quem sensum in illa disputatione saepius repetit, totisque nervis firmare contendit: ut liquidissime sanè pateat. Iulianum non agnovisse aliam à peccato libertatem, quam quae per culpæ deletionem, seu per peccati remissionem obtinetur. Nec ea loca scripturarum alio sensu intelligere, quam quod Christus & Apostolus libertatem à peccati reatu & à poena suo sermone commendaverint.

Sed adversus istam perversam tum Scripturarum, tum libertatis à peccato intelligentiam, Augustinus in eadem illa disputatione vehementer insurgit, & in scriptis suis omnibus adversus Pelagianos contrarium docet. Doctrina quippe sancti Augustini est, duplex esse peccati malum: unum, reatum ipsum, quo mens est culpabilis coram Deo poena quae obnoxia, quoad peccati remissione deletur; alterum, ipsum concupiscentiae malum, quod per peccatum originis à parentibus in posteros hereditario jure transfusum est, & peccatis actualibus multiplicatis, instar consuetudinis magis magisque crescit, & ita roboratur, ut tandem in quandam peccandi necessitatem & quasi naturam transeat, nisi divinae gratiae potestate superetur. Quod quamdiu non fit, mens sub illo malo serviliter captiva detinetur; non hoc sensu solum, quod peccati rea sit, & peccati praeteriti remissione indigeat, sed isto potius, quod mens ab illo delectabili glutine consensum suum expedire nequeat, ut à futurorum peccatorum commissione liberetur. Malum enim concupiscentiae dominatur homini, & mentem ita serviliter sibi subjunctam tenet, ut ei servire & perpetrare quicquid illa jubet, videatur esse delectabile & magnum bonum, donec per gratiam, non solum remissionis, sed actualis adjutorij, ab ejus nexibus liberetur. Quae gratia postmodum ad singulos actus bonos iterum necessaria est, ut mens jam etiam iustificata, peccati, hoc est, concupiscentiae remanentis, violentiae repugnare possit, & cum eo libera praeliari, ne iterum in servitutem illius mali pertrahatur. Duplex ergo, juxta sanctum Doctorem, Dei auxilium necessarium est, alterum pro peccatis praeteritis, quod peccati remissionem dixerimus, alterum

*Super X. prol.
1. cap. 1.*

*Apud Aug.
lib. 1. cont.
Iul. imperf.
f. 122.*

alterum pro futuris, quo mens truitur à dominatione concupiscentiæ & ejus quodammodo domina constituitur, ut ei ipsa jam seruiat cui mens ante seruebat: & in ista dominatione per singulos dies roboratur, ne sub concupiscentiæ seruire jugum iterum cadat. Hæc est ergo gratia liberatrix arbitrij gratia, inquam, non remissionis, sed actualis adpuriorij ad singulos omnino actus necessarij, per quod actus bonus ponitur in arbitrij potestate, ut bene uelle possit & facere: & ista ratione arbitrium uoluntatis, proprie dicta libertate ad actus bonos gratia liberum facit: sine qua, quæcumque peccatum remissionis deletum sit, nec liberum erit ad uolendos aut faciendos actus bonos, nec à dominante rursum concupiscentia se tueri poterit, sed citra dubitationem illam, miserat illi rursum concupiscentiæ seruitute subjugabitur. Itaque gratia remissionis peccatum præteritum respicit, gratia liberationis futuram. Illa delet ex arbitrio quod factum est, hæc liberat arbitrium ne iterum faciat. Illa ignoscit quod arbitrium peccato, hoc est, concupiscentiæ seruido peccauit, hæc liberi non facit, ne rursum peccato, hoc est, concupiscentiæ seruido peccet. Illa remittit, quæ quid per ignorantiam & infirmitatem, malorum actum fecit, hæc lumen & potestatem tribuit, ut actus bonos faciat. Et dicitur liberatrix ista gratia, uoluntatis arbitrium proprie dicta libertate liberum facit, non quom generaliter (quasi facultas illa libera per peccatum de hominum natura perierit) sed liberum ad alteram libertatis partem, hoc est, ad actus dumtaxat bonos; cum sine tali gratia non nisi altera pars dicornis libertatis, hoc est, ad actus malos ei incolumis permaneret. Nam quemadmodum beatitudo in celo perit potestas arbitrij ad actus malos, & si substracta quouis casu beatitudinis uisio in solitudine in illum rediret statum, in quo dum recentiter conuictus fuit, uera & propria libertas arbitrij, nempe ad peccandum, uel mala dicere, ita uicissim in mortaliter peccantibus, hæc gratia liberante consideratis, per se libertas arbitrij ad actus bonos quia peccato ratione adjuncta concupiscentiæ mentem seu consensum captum deueniente subiungantur. A quo quis enim deuitus est, huic & seruus additus est. Quæ si per gratiam non remissionis, sed liberationis eis restitatur, ut non solum à præterita purgentur labe, sed etiam à dominatione concupiscentiæ consensus liberentur & præseruetur, & ad bonos actus adiuuentur, arbitrij libertatis propria dicta libertate, sed ad actus bonos tantum, dicendum est liberari. De hæc libertate à peccato, qua scilicet uoluntatis arbitrium, non à peccati præteriti reatu, sed à peccati, hoc est, concupiscentiæ dominatione liberatur, ne uel imperet actus malos, uel impediatur actus bonos, intelligit Augustinus Scripturas istas in scriptis ejus celebratissimas: *Veritas liberabit uos.* Et: *Si uos filius liberauerit, tunc uere liberi eritis.* Et: *Nunc autem liberati à peccato sic.* De

A opposita uero peccati, hæc est, concupiscentiæ seruitute, qua seruus peccati facit quicquid illa iusserit exponit illas: *Omnis qui facit peccatum seruus est peccati.* Et: *A quo qui deuitus est huic & seruus additus est.* Et: *Cum serui essetis peccati liberi suistis instituti.* Et illam, apertissimam: *Non ergo regnet peccatum (id est, concupiscentia) in uestro mortali corpore, ut obedatis concupiscentiæ eius.* Sed neque ex uobis membra uestra arma iniquitatis peccati, id est, concupiscentiæ. *Peccatum enim, id est, concupiscentia, uobis non dominabitur.* Non enim sub lege estis, sed sub gratia, consensum uidelicet retinetis, ne peccato, hoc est, concupiscentiæ seruiat, ut impleat quod dominatrix illa iuret. Hæc est uera & genuina basis doctrinæ celestis: Doctoris de arbitrij seruitute & opposita libertate, per quam actus bonos uelle possit & facere à qua qui tantillum aberraverit, nonquam ueram intelligentiam uel seruitutis arbitrij, uel libertatis, quam ipse in scriptis suis tradidit, assequatur.

Hæc est igitur seruitus illa peccati, hoc est, concupiscentiæ, non ut proprie culpa duntaxat uel culpabilis est, sed quatenus animo seu consensu hominis peccatoris uel imperatrix, & per illam diabolus suo iure dominatur, ut nullum actum bonum possit uelle uel facere, nisi gratia tribuat potestatem, quam passim sanctus Augustinus inueniat: *Nam nec grandibus inquit, hoc præstat in baptismo, ut lex peccati que uel in membris reperiuntur legi mentis, pariter extinguatur, & non sit: sed ut quicquid uult ab homine, factum, dictum, cogitatum est, cum eadem concupiscentia subiecta mente seruire totam aboleatur.* Et quaestione prima libri primi ab Simpliciano de homine sub lege constituto: *Delectatur inquit, contra legem sapere, cum tanta magis liber, quanto minus licet.* Quæ uarietate fuit non potest quæsi præteritio conditionis (id est, seruitutis) suæ, nisi cogatur tanquam in pium mancipium seruire libidinis, sicut enim se seruum dominum uel cupiditatis qui prohibetur, & se recte prohiberi cognoscit, & tamen facit. Et iterum paulo inferius: *Quæ duo scilicet tanquam natura & consuetudo communita uel robustissimam faciunt, & inuicissimam ei prædicant, uel quam uocatur peccatum, & licet habitare in carne sua, id est, dominationem quandam & quasi regnum obiecti re.* Et in Buchiridio: *Etiam per legem cogitatio facta peccati, si nondum de uino ad uinum & spiritus, secundum legem uoluntatis uicissim, & insciens peccat peccatoque subditus deuitus. A quo enim quis deuitus, huic consensu additus est: id agente inscientia mandatur peccatum operetur in homine uoluntatem concupiscentiam.* Et in paulo ante: *Regnat carnalis cupiditas, ubi non est Dei ab initio.* Et in libro primo retractationum: *Libet qui concupiscente aduersus spiritum carne, non si qua uita facit concupiscit quidem nolens, & id ad non facit quod uult. Sed si uoluntate, concupiscentia consentit uolens, & in eo non facit nisi quod uult, libet sed uel iustitia seruusque peccati, ad est, illius ejusdem concupiscentiæ.* Et libro de continentia: *Sic deponantur (scilicet desideria peccati seu libidinis) dum continuata continentia, ne resurgant premuntur.*

100. 8. 100. 6.

100. 8. Rom. 6.

100. 8. 100. 6.

100. 8. 100. 6.

100. 8.

100. 8. de pecc. 100. 8.

100. 8.

100. 8. 100. 6.

Cap. 118. Buchirid.

100. 8. 100. 6.

Lib. 1. tract. 6. 13.

Lib. de contin. 100. 8.

Quisquis

Quisquis quasi securus ab hac eorum depositione ces-
 saverit, illico in arcem mentis proficiat, eamque inde
 ipsam deponat, atque in suam redigent SERVITUTEM
 impiorum: deformiterque CAPTIVAM. Tunc regnabit peccatum in hominis mortali corpore
 ad obediendum desiderijs eius. Tunc sua membra ex-
 hibebit arma iniquitatis peccato. Quem eundem
 Apostoli locum, ex quo doctrinam istam
 suam sumpsit Augustinus, cum superius in eod-
 dem libro citasset: Id ergo, inquit, nunc agitur,
 quamdiu est mortalis hec vita nostra sub gratia, ve
 peccatum, id est, concupiscentia peccati (hanc enim
 hoc loco peccati nomine appellat) regnet in nostro
 mortali corpore. Tunc autem regnare ostenditur si
 desiderijs eius obeditur, id est, servitur. Nam
 isti regno concupiscentia respondet arbitrij
 servitus. Vnde in libro primo de libero ar-
 bitrio: Ergo relinquitur ut quoniam regnanti menti
 compositique virtuti, quidquid par aut pralatum est,
 non tam facit servam libidinis propter iustitiam &c.
 Et paucis interjectis: Non ista ipsa parva parva
 existimanda est, quod ei libido dominatur exspoliata
 que virtuti opulenta per diversa inopem atque indi-
 gentem trahit, nunc saltem pro vetis approbationem &c.
 Cum interea cupiditatum illud regnum tyrannice sa-
 viat, & varis contrariisque tempestantibus totius ho-
 minis animum vitamque perturbet &c. De quo
 regno & servitute libidinis quam peccatum
 Apostolus vocat, ibidem late disserit. Et in
 Epistola septuagesima: Anima maligne cu-
 piditatis captiva (id est, serva). Et Epi-
 stola quadragesima octava: Mali servitus cu-
 piditatis, boni charitatis. Et Epistola ducentesima
 undecima: Parva enim & quasi nulla tibi videntur,
 que tam mala sunt ut quando te domina cupiditas ea
 considerare permiserit riges lacrymis terram. Infinita
 sunt huiusmodi loca, quibus semper Augusti-
 nus peccati servitutem, qua arbitrium ei velut
 dominantis servit, non aliter explicat, quam
 qua libidini, cupiditati, carnalibusque deside-
 rijs servit, dum ut Apostolus loquitur, regnat
 peccatum in eorum mortali corpore ut obedi-
 ant concupiscentijs eius.

E contrario vero simili prorsus modo li-
 bertatem, qua liberum arbitrium a peccati
 servitute liberatur, non illam intelligit, qua
 nude culpa deletur a conscientia, sed qua ar-
 bitrium eruitur a servitute libidinis seu con-
 cupiscentia. Et mens restituta sibi consensu
 qui sub ejus tyrannide prostratus erat, capti-
 vusque tenebatur cum eodem illo peccato seu
 concupiscentia jam liberata fortiter dimicat
 ne iterum in servitutem captiva ducatur.
 Hinc illum Apostoli prolixum tractans locum,
 ubi inter cetera dicit, Quis me liberabit de cor-
 pore mortis huius. Et, Lex spiritus vite liberavit
 me &c. Quibus verbis gratiam a concupis-
 centia consensione liberantem implorabat, &
 nomen gratia liberatricis expressit, quo saepe
 postea Augustinus usus est, sic liberationem
 illam explicat: Nunc autem iam non ego operor
 illud, sed id quod habuit in me peccatum. Quid est
 nunc autem, nisi iam nunc sub gratia, que liberavit
 delectationem voluntatis a consensione cupiditatis?
 Et pauculis interpositis: Lex spiritus vite in

A Christo Jesu liberavit te a lege peccati & mortis (id
 est, concupiscentia) ne scilicet consensionem tuam con-
 cupiscentia sibi vendiderit carnis. Et rursum: Dicitur
 mus Apostolos a consensione pravari in libidinum libe-
 ros fuisse. Qua de causa alibi dicit, cum esse
 sub lege, hoc est, sub passionibus peccatorum
 seu concupiscentia, quae per legem sunt, ut
 Apostolus loquitur, qui nondum liber est, nec
 alienus a voluntate peccandi, hoc est, cujus con-
 sensus nondum a libidinis servitute liberatus
 est, ut voluntas illi, non illa voluntati domi-
 netur. Hinc in libro de correptione & gratia in
 bono liber esse nullus potest nisi fuerit liberatus ab eo
 qui dicit: Si vos filius liberaverit, tunc vere liberati
 estis. Nec ita ut cum quisque fuerit a peccati DOMI-
 NATIONE liberatus iam non indigeat sui liberatoris
 auxilio sed ita potius &c. Et adversus Faustum
 Manichaeum: Et denique peccato (id est, con-
 cupiscentia) quam diu esset adhuc in eorum mortali
 corpore per spem gratiae liberi demanstratur. Et in
 opere imperfecto contra Iulianum: Nunc re-
 ro in ruina sua liber est iustitia, servusque peccati:
 Nec potest esse servus iustitiae, & liber a dominante
 peccato (concupiscentia) nisi cum filius liberaverit.
 Et libro secundo de peccatorum meritis:
 cum citasset Scripturam: Non dominetur nobis
 iniquitas: hec attexit: Ab huius exaratione
 dominatus servitute liberantur quibus Dominus Je-
 su cum recipientibus dedit potestatem filius Dei fieri.
 Ab ista libertate dominatus liberandi sciant quibus
 dicit: Si vos filius liberaverit &c. Et Epistola
 centesima quadragesima quarta: Nec liber vo-
 luntas dicenda est, quam diu est vincens lux & vin-
 centibus cupiditatis subdita. A quo enim quae de-
 vicium lux & servus additus. Et, Si vos filius libe-
 raverit, aut ipse Deus filius, tunc vere liberi eritis. Et
 Epistola octogesima nona: Quomodo libera est
 (voluntas) cui dominatur iniquitas? Et Con-
 cilij Carthaginensis Patres Epistola apud
 Augustinum nonagesima ad Innocentium
 Papam: Quia (gratia Christiana) & ipsum
 nostra voluntatis arbitrium, vere fit liberum dum a
 carnalium concupiscentiarum dominatione liberatur
 dicente Domino: Si vos filius liberaverit, tunc vere
 liberi eritis. Quae doctrina tam familiaris est
 Augustino, ut vix liber ullus adversus Pelagi-
 anos exaratus sit, in quo non passim sparsa
 reperitur. Tota enim moles disputationis
 de Christi gratia cum Pelagianis & neces-
 sitatis ejus, huic veluti cardini innititur,
 eoque substracto eam tueri impossibile est.
 Porro istud peccatum a quo liberatur ar-
 bitrium, hoc est, ista imperiosa concupiscentia,
 quando dominatur arbitrio, in omnes
 creaturas appetendas exardescit, easque maxi-
 me quibus animus aliquo amoris vinculo col-
 ligatus est, sicut late supra declaravimus. Ex
 cujus doctrinae consequentia fit, ut hanc li-
 bertatem a peccato exprimens, subinde dicat
 per eam hominem a creaturis seu amore crea-
 turarum liberari. Nam qui creaturis amore
 subditus est, hoc ipso peccato seu libidini sub-
 ditus est, nec ullo modo liber, ut iustitiam
 quae hoc vetat, dilgere possit. Vnde Augu-
 stinus: Quem ergo delectat libertas ab amore in-
 tabiliam

Lib. de conti-
 nent. c. 3.

Lib. 1. de lib-
 arb. c. 11.

Ibid.

Epist. 70.

Epist. 48.

Epist. 211.

Ad Rom. 6.

Rom. 7.

Lib. 1. ad
 Rom. c. 10.

Lib. 1. ad
 Rom. c. 10.

Cap. 11.

Lib. de net.
 c. 214, 217.

Lib. de Cor.
 c. 214.

Lib. 12. int.
 c. 101-103.

Lib. 1. apud
 Iulianum.

Lib. 2. de
 cor. c. 101.

Epist. 11.

Epist. 13.

Epist. 70.

Lib. de net.
 c. 214.

tabulum verum (id est, omnium creaturarum, quia sola veritas incommutabilis est) liber esse appetat. Et quem regnare delectat, eum omnium regnatori Deo subditus habeat, plus eum diligendo quam seipsum. Et in quaestionibus supra Matthæum: Ad eam (margaritam) possidendam non sumus liberi, nisi omnibus pro nostra liberatione contempseris &c. scilicet amorem dissolvendo. Quia talibus implicati, nostri non eramus, id est, non nostri iuris seu liberi. Et in Psalmos: Moneus ne mundum ametis, ut eum qui fecit mundum libere ametis. Obligata enim anima amore terreno, quasi visum habet in pennis; volare non potest, scilicet, quia non habet pennas seu amorem liberum.

Hæc igitur causa est, cur tam vehementer insurgat Augustinus adversus Iulianum, cum Scripturas illas que libertatis & servitutis peccati mentionem faciunt, & à nobis paulo ante productæ sunt, ad peccati remissionem torquere coneretur. sicut initio capituli hujus demonstravimus. Quia de re cum illo dimicans, expositiones ejus fallitatis arguit, & veram simul arbitrij libertatem à peccato, præclare docet in eo sitam esse; non quod arbitrium præteriti peccati remissio nem accipit, sed quod à dominante concupiscentia qua justitiam agere, & in justitia permanere non finitur, liberatur magis & magis, ut ita magis & magis opera justitiæ in sua habeat potestate. Nam Luangelij locum: Omnis qui facit peccatum servus est peccati; his verbis Catholice veritati vindicat: Attendendo quod dictum est, quis qui facit peccatum, non enim ait, qui fecit, sed qui facit: & non vis eum ab hoc malo liberare homines: Non vis eum hoc loco talem promittere libertatem, quæ peccatum non faciat, sed ideo tantummodo liberare, quia fecimus. Et adhuc eandem suam expositionem præterite Iuliano replicat Augustinus: Conveniunt plane ideo facientes peccatum, quia servi sunt peccati, ut accepta libertate quæ promittitur, desinant facere peccatum. Regnabat namque peccatum in eorum mortali corpore, ita ut obsiderent concupiscentis eius, & exhiberent membra arma iniquitatis peccato. Contra hoc ergo malum quo peccatum faciunt, libertate indigebant quam promittebat. Omnis enim non qui fecit sed qui facit peccatum servus est peccati. Et statim adhuc luculentius atque expressius: Quid verba lucida caliginosis disputationibus obsecrare conaris? Erumpunt omnino & te licet obstitente, fulgore suo vincunt tenebras tuas. Omnis, ait, qui facit peccatum servus est peccati. Audis qui facit, & tu non exponere sed supponere vis qui fecit. Audiant ergo quibus ipse aperit sensum ut intelligant Scripturas, audiant: Omnis qui facit peccatum servus est peccati: & querant accipere libertatem ut non faciant peccatum clamantes ad eum cui dicunt: Itera mea dirige secundum verbum tuum, & ne dominetur mei omnis iniquitas. Iulianus vero cum iterum repeteret, arbitrium esse liberum post peccatum, ad justitiam seu virtutis opera faciendam, lex proprijs eum convincit principijs. Augustinus: Te audi saltem ubi dicitur propter consuetudinem peccatorum scriptum esse, non quod volo ego sed quod edic

A hoc facio. Quomodo ergo post peccata liberum est? Quorum etsi non propagine, quia non vultis, certe tamen consuetudine, quam solam hinc necessitate victi contortique conceditis, sic perdidit libertatem ut gemitus eius feriat aures, frontemque collidat cum auditu, non quod volo ego. Et non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum hoc ago.

Iam vero alterum locum quem ex Apostolo producere solet, Cum effectus servi peccati liberi fuisset iustitia, nunc autem liberati à peccato &c. non minus præclare adversus Iulianum corruptelas asserit, & veram arbitrij libertatem in eo expressam esse confirmat: Tu nega dixisse Apostolum, Cum effectus servi peccati liberi fuisset iustitia. Aut si hoc ab eo dictum esse non negas, non eum recte dixisse redargue. Si autem non audes, nega si potes eos quibus hoc dixit habuisse in malis liberam voluntatem quando fuerunt liberi iustitie: aut habuisse liberam in bonis quando fuerunt servi peccati: & ab hac servitute eos aude dicere per seipsos non per Dei gratiam liberatos quibus dicitur: Nunc autem liberi à peccato; servi facti estis iustitie. Si autem dicitur à reatu præteritorum malorum, non à dominatu peccati quo quisque iustus esse non finitur, eos fuisse Dei gratia liberatos: ut autem in eis non dominaretur peccatum, ipsos facere potuisse si vellent, neque ad hoc indiguisse gratia salvatoris, ubi ponis eum qui dicit, non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum, hoc ago: si enim sub lege non sub gratia constitutus hæc loquitur, istum nega sub gravi necessitate ponderis ingemere; hunc ad bene vivendum, & ad recte agendum per voluntatis arbitrium, asserere liberum clamantem tibi, mentiri aut fallere; non quod volo ego. Si autem sicut melius sentit Ambrosius, hoc etiam de seipso dicit Apostolus, nec iustiorum est in hac vita ad perficiendum bonum tanta libertas propria voluntatis, quam erit in illa vita ubi non dicitur non quod volo ego. Et hanc libertatem à peccato, hoc est, à delectatione concupiscentiæ cui arbitrium miserabili servitute subiectum est, & male agendo servit, adhuc uberius explicans: Si ob hoc solum dicitur sunt homines liberi fuisse iustitie, quod detestati essent eius præcepta servare, ergo ante quam acciperent præcepta iustitie qua detestarentur servare (id est, ante acceptam vel agnitam legem peccata prohibentem) non erant liberi iustitie servique peccati. Quis hoc dixerit? Ab hac ergo necessitate servitutis ille liberat, qui non solum dat præcepta per legem, verum etiam donat per spiritum charitatem cuius delectatione vincatur delectatio peccati: alioquin perseverat invito & servum suum tentat. A quo enim quis devictus est, huic & servus additus est. Et paulo post declarans quanti momenti sit, duplicem istam arbitrij libertatem intelligere, unam à peccatis præteritis quæ deleantur indulgentia; alteram à dominatione concupiscentiæ ne futura perpetrentur, & ut opera iustitiæ possimus operari, graviter erumpit in Iulianum: Ex isto hæretico sensu, quo dicitur non fieri per gratiam liberationem à peccato, nisi eum de præterito accipitur venia, non autem ne dominetur, cum quisque à concupiscentia sua trahitur in eius assensum, etiam sanctorum orationibus contradicitur: Et quid enim Deus dicitur, ne nos inferat in tentationem, si ut hoc non fiat in liberi arbitrij

lib. f. 249.

lib. 1. operis imperf. cont. Iul. f. 162.

lib. f. 202.

